

Anslag og sound

En studie av anslagets betydning for bassistens egen sound

HÅVARD HENRIKSEN

Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved Universitetet i Agder og er godkjent som del av denne utdanningen. Denne godkjenningen innebærer ikke at universitetet inntår for de metoder som er anvendt og de konklusjoner som er trukket.

VEILEDER

Ingolv Haaland

Universitetet i Agder, 2021

Fakultet for Kunstfag

Institutt for Rytmask musikk

Abstrakt

Dette masterprosjektet tar for seg hva anslaget har å si for en bassist sin egen sound. Det blir et dypdykk i hva som skjer rent fysisk, teknisk og hvorfor en bassist låter som han/hun gjør, basert på anslaget.

Forord

Gjennomføringen av dette prosjektet hadde ikke vært mulig uten bidrag og hjelp. Med det sagt vil jeg gjerne takke de som har hjulpet meg på veien.

Jeg vil begynne med å takke Tor Egil Kreken, Kjetil Sandnes og Jonny Sjo for at dere tok dere tid til å stille til intervju og for deres bidrag til innspillingsundersøkelsen. Takk for hyggelige samtaler og deres ekspertise rundt temaet. Deres erfaringer er gull verdt!

Tusen takk til medstudenter Birk Gjermundbo og Carsten Omholt for strålende bidrag som komp til innspillingen. Dere er gode!

Tusen takk til min veileder Ingolv Haaland for støtte, motivasjon og for innsikt i den musikkvitenskapelige verden.

Tusen takk til Boo Fredrik Sahlander for eksemplarisk tilstedeværelse når jeg som mest trenger han. Takk for gode bass timer, motivasjon, veiledning og samtaler.

Tusen takk til Per Elias Drabløs for gode bass timer, veiledning, motivasjon og samtaler.

Tusen takk til kjæresten min, Amalie for hjelp, støtte og motivasjon.

Tusen takk til min mor, Eldbjørg for rettlesing.

Tusen takk til familie og venner.

Og til slutt; tusen takk til alle lærere og medstudenter jeg har hatt gjennom disse fem årene på Universitetet i Agder.

Prosjektet er godkjent av Norges senter for forskningsdata (NSD)

God lesing!

Håvard Henriksen, april 2021, Kristiansand.

Innholdsfortegnelse

1. INTRODUKSJON	9
1.1 BAKGRUNN FOR OPPGAVEN.....	9
1.1.1 <i>Problemstilling</i>	10
1.2 AVGRENSNINGER OG PRESISERINGER.....	10
1.3 RELEVANS.....	11
1.4 OPPGAVENS STRUKTUR	11
2. TEORI	13
2.1 SOUNDBEGREPET	13
2.2 FINGERANATOMI.....	14
2.3 ANSLAGSPUNKT	15
2.4 VINKEL PÅ ANSLAGSHÅND	16
2.5 APOYANDO OG TIRANDO “THE TWO MAIN STROKES”	16
2.6 Plassering av anslagshånd	18
3. METODE	21
3.1 VALG AV METODE.....	21
3.1.1 <i>Audiovisuell analyse og kvalitativ observasjon</i>	21
3.1.2 <i>Kvalitativt intervju</i>	22
3.1.3 <i>Norges Senter For forskningsdata</i>	22
3.2 INFORMANTER OG PRESENTASJON AV BASSISTER	22
3.2.1 <i>Tor Egil Kreken</i>	23
3.2.2 <i>Kjetil Sandnes</i>	23
3.2.3 <i>Jonny Sjo</i>	23
3.3 FORBEREDELSE AV UNDERSØKELSEN.....	23
3.3.1 <i>En og samme bass</i>	23
3.3.2 <i>Komposisjonen</i>	26
3.3.3 <i>Innspilling av komp</i>	27
3.4 GJENNOMFØRING	28
3.4.1 <i>Filming og innspilling</i>	29

3.4.2 Redigering og ferdigstilling av video.....	29
3.5 VIDEO.....	30
4. MUSIKALSK ANALYSE.....	31
4.1 TOR EGIL KREKEN.....	31
4.2 KJETIL SANDNES.....	32
4.3 JONNY SJO.....	33
4.4 SAMMENLIGNING.....	34
5. REFLEKSJONER RUNDT BASS-SOUND.....	35
5.1 SELVE ANSLAGET.....	35
5.2 KJENNSKAP TIL INSTRUMENTET.....	36
5.3 UTVIKLE EGET SOUND.....	37
6. KONKLUSJON.....	39
LITTERATURLISTE.....	41
APPENDIKS 1: TRANSKRIPSJON AV ANSLAGSUNDERSØKELSE – TOR EGIL KREKEN.....	43
APPENDIKS 2: TRANSKRIPSJON AV ANSLAGSUNDERSØKELSE – KJETIL SANDNES.....	45
APPENDIKS 3: TRANSKRIPSJON AV ANSLAGSUNDERSØKELSE – JONNY SJO.....	47
APPENDIKS 4: INFORMASJONSSKRIV OG SAMTYKKESKJEMA – TOR EGIL KREKEN.....	49
APPENDIKS 5: INFORMASJONSSKRIV OG SAMTYKKESKJEMA – KJETIL SANDNES.....	51
APPENDIKS 6: INFORMASJONSSKRIV OG SAMTYKKESKJEMA – JONNY SJO.....	53
APPENDIKS 7: INTERVJUGUIDE.....	55
APPENDIKS 8: MELDING TIL INFORMANTENE.....	57

1. Introduksjon

I dette kapitlet vil jeg gi en introduksjon for mitt valg av tema, problemstilling, avgrensninger og presiseringer, samt informere om hva som skal bli presentert videre i oppgavens struktur.

1.1 Bakgrunn for oppgaven

Min interesse for musikk har alltid vært stor, men utviklet seg drastisk da jeg fikk min første gitar i 12-års alderen og har fortsatt å utvikle seg siden.

Hjemme har musikk alltid vært en stor del av hverdagen med musikk på radioen, mammas platesamling, konserter, musikkonkurranser, etc.

Hvor den store interessen for musikk kommer fra er nok hovedsakelig fra morssiden, der opptil flere tanter og onkler er utøvende musikere og har det som levebrød. Disse har for meg vært avgjørende og fungert som gode idoler, rådgivere og støttespillere for at jeg har kommet dit jeg er i dag.

I barndommen har morssiden av familien møttes hver sommer i det store familiehuset til mormor og morfar, der vi har arrangert garasjekonserter og fått utfordret oss i ulike musikalske settinger. Helt siden jeg startet å spille musikk har jeg vært tydelig på at målet var å bli allsidig som musiker. Et råd som har betydd mye for min egen motivasjon og fulgt meg hele veien er: Om man blir hyret in for en spillejobb blir man prioritert om man har flere bein å stå på.

Jeg hadde tidlig respekt for de fleste sjangre og fokuset mitt var å spille variert og ulik type musikk på best mulig måte. Som så mange andre før meg, besto de første årene av øving med fokus på å utvikle mitt tekniske overskudd til et punkt der teknikk, rapiditet, gehør og musikalsk forståelse ikke lenger var et hinder i veien for det musikalske.

Utallige timer har gått til observering, analysering og kopiering av ulike bassisters spillestiler i form av *anslag*¹, *time*², *melodikk*, *harmonikk* og forståelse av *groove*.³

Ettersom årene har gått, har jeg skapt erfaring, modenhet og et skjerpet øre for hvordan jeg

¹ Et anslag definerer jeg som et støt eller et treff. I denne sammenhengen er det fingerens støt og treff på strengen.

² Med begrepet time mener jeg plassering av slag i forhold til pulsen.

³ Med groove mener jeg den rytmiske kvaliteten i musikken.

selv vil at meg og mitt instrument skal låte i ulike musikalske settinger. Jeg har eksperimentert med teknikker, lyder og ulike instrument til et punkt der jeg har funnet noe jeg selv liker; mitt eget *sound*.⁴

Det er flere parametere som spiller inn på hvorfor en bassist låter som hen gjør. I forhold til min bakgrunn har jeg kommet fram til at jeg vil gå inn på det som har med anslag i forhold til soundet å gjøre.

De siste årene som utøver har begrepene anslag og sound hatt en stor betydning for meg i forhold til hvordan jeg skal tilpasse meg ulike sjangre og komposisjoner. Det på forhånd å vite hvordan det vil låte med ulike anslagsteknikker, plassering av anslagshånd i forhold til bassen, hvor hardt man slår an i form av styrke, *feel*⁵, etc. før man fysisk har gjennomført anslaget.

Som utøvende musiker og vitenskaper innenfor forskningsfeltet for populærmusikk kommer jeg til å basere forskningen i dette prosjektet på utøvende praksis.

1.1.1 Problemstilling

Min problemstilling er derfor følgende: ***Hva har anslag å si for en bassist sin egen sound?***

1.2 Avgrensninger og presiseringer

Jeg ser at problemstillingen kan relatere seg til diskurser innen musikalsk identitet/persona og kjønn (Hawkins, 2017), rase og autensitet. Men i denne oppgaven ønsker jeg å fokusere på det unike i et artistisk musikalsk uttrykk; signature sound (Dybo 2017; Haaland, 2020).

Som tidligere nevnt er det flere parametere som spiller inn i forhold til en bassist sin egen sound. Til å være et instrument som tilsynelatende ikke er et av de mest dynamiske, er det allikevel mye dynamikk å hente ved hjelp av ulike teknikker. Bruk av teknikker som for eksempel plekter, tommel, slap, pop, tap, er med på å forme bassens musikalske bredde. Alle med hvert sitt unike anslag.

⁴ Definisjonen av begrepet sound finner man i delkapittel 2.1

⁵ Med ordet feel mener jeg en musikalsk ytring

Å gå inn på hver enkelt teknikk og dens anslag vil bli omfattende, så jeg har valgt å kun basere prosjektet på anslag med ordinær to-finger teknikk.

Og når det er snakk om anslag vil det være naturlig å fokusere på høyre hånd. (Anslagshånd). Jeg vil presisere at dette kun gjelder dersom du er høyrehendt og spiller på en høyrehendt bass. Er du venstrehendt vil venstre hånd være aktuelt.

Prosjektet baserer seg som sagt på utøvende praksis og det vil bli gjennomført en undersøkelse med utøvende spill. Det vil kun være høyrehåndsanslaget som får fokus, og hva det gjør for soundet.

1.3 Relevans

Etter flere år med erfaringer har jeg opparbeidet mine egne meninger og fått en forståelse rundt temaet som passer meg bra. Det fine med det er at det ikke finnes en fasit. Og det er ikke sikkert det som passer meg er like optimalt for en annen.

Jeg ser frem til å sette meg inn i ulike anslagsmuligheter. Fordeler og ulemper. Prosjektet vil åpne horisonten og gi meg et større bilde på hva anslag kan være og det vil utvikle meg som musiker.

Dette prosjektet vil treffe og være relevant for de fleste musikere, uansett nivå. Om du er nybegynner eller viderekommende.

Leseren vil få oversikt over de ulike anslagsteknikkene og bli informert om fordeler og ulemper ved hver enkelt av dem.

1.4 Oppgavens struktur

Masteroppgaven og dens struktur har jeg latt basere seg på følgende seks hovedkapitler:

1. *Introduksjon*
2. *Teori*
3. *Metode*
4. *Analyse*
5. *Diskusjon*
6. *Konklusjon*

Introduksjonskapitlet er en forhistorie og gir leseren et personlig innblikk i min bakgrunn. Hvor jeg kommer fra til hvem jeg er blitt som menneske, utøvende musiker og student. Det vil bli gjort rede for valg av tema, samt hvorfor, og hvem oppgaven er relevant for. I teorikapitlet vil leseren bli presentert et utvalg parametere og elementer innenfor temaet som vil være vesentlige for oppgaven videre. Disse vil fremstå som det teoretiske fundamentet for prosjektet, og vil bygge seg videre utover i oppgaven. Metodekapitlet vil gå inn på hvilke metoder jeg har valgt som vil være aktuelle å anvende i forhold til prosjektets datainnsamling. Jeg vil også trekke frem forberedelsesprosessen til gjennomføringen av metodene. I analysekapitlet i henhold til gjennomføring av audiovisuell undersøkelse samt intervjuer, vil de empiriske funnene bli lagt fram for leseren med et kontekstuellet perspektiv. De empiriske funnene vil i all hovedsak bli analysert og drøftet hver for seg, samt sammenlignes, for så å lede inn i en større samdrøfting i diskusjonskapitlet. I tillegg til drøfting basert på de empiriske funnene i kapittel fire, vil kapittel fem også bestå av en generell diskusjon rundt oppgavens problemstilling basert på informantenes erfaringer. Som en avslutning vil kapittel 6 konkludere med det som er blitt lagt frem i diskusjonskapitelet.

For å berike opplevelsen for leseren har jeg utformet en video som analysedelen av oppgaven baserer seg på. I tillegg til videoen har jeg illustrert diverse tabellskjemaer, bilder, modeller og benyttet andre hjelpemidler på områder der det kan være utfordrende å kun basere beskrivelsen med ord. Ved å ta i bruk slike hjelpemidler vil det styrke konseptene innenfor oppgaven og gi leseren en bedre forståelse og mulighet til å utforske disse konseptene på egenhånd.

2. Teori

I dette kapitlet gjør jeg rede for hvilken teori oppgaven baserer seg på. Jeg vil blant annet gå inn på begrepet sound, forklare fingeranatomi og redegjøre for ulike tilnærminger til anslag.

2.1 Soundbegrepet

I artikkelen *En drøfting av analytiske perspektiver i tilknytning til soundbegrepet* refererer Tor Dybo til to ulike kilder for å gjøre rede for selve soundbegrepet:

Dybo refererer til Cappelens musikkleksikon sin definisjon av begrepet (Kjellberg, Silén & Stenkvist, 1980, s. 114):

Sound (engelsk, lyd, klang) vanlig begrep også på norsk, innen jazz-, pop-, og populærmusikk, betegner klang- (lyd-) bilde som er karakteristisk for et ensemble, en individuell instrumentalist eller sanger. Arrangementteknikk, personlig stemme- eller instrumentbehandling og rytmiske, melodiske og harmoniske faktorer er utslagsgivende for den enkelte s. S. Begrepet har mange fasetter, og står sentralt i de nevnte genrer, hvor en personlig utformet spille- eller sangstil, ofte med vekt på det klanglige er noe meget vesentlig. Det finnes ennå ingen dekkende terminologi til å beskrive en s. analytisk. (Dybo, 2002, s 16)

Dybo refererer også til den svenske musikkforskeren Lars Lilliestam sin doktorgradsavhandling og hans definisjon av begrepet: (Lilliestam, 1988, s. 16):

...sound er et ofte anvendt begrep som kan defineres på ulike vis. Den står for noe mer enn bare direkte oversettingen «lyd» eller «klang». I en annen sammenheng har jeg definert «sound» som «det totale lydbildet, innebefattet instrumentering, spillemåter, stemmeklang og sangstil, rytmemarkering, harmonisk sats, akustisk helhetsbilde, instrumentenes balanse i forhold til hverandre osv.» Taler man om sound i samband med en musiker handler det som oftest om hans spesielle spillestil og klang i instrumentet pluss det totale lydbildet. (Dybo, 2002, s. 17)

Sound er et stort begrep og kan bli sett på som det totale lydproduktet vi opplever i en konsertsituasjon. (Dybo, 2002, s. 17) For min oppgave vil jeg avgrense soundbegrepet og basere det på den individuelle instrumentalist og dens særegne signatursound der det vil være mest relevant i forhold til mitt prosjekt og min oppgave. Komponist og populærmusikkviter

Ingolv Haaland, definerer i sin avhandling *Intercultural Musikal Collaboration: Towards a Global sound* (Haaland, 2020) signature sound som et eget artistisk uttrykk.

I boken *Representasjonsformer i jazz- og populærmusikkanalyse* går Tor Dybo inn på hvordan forskere kan beskrive og analysere jazz- og populærmusikk, som skapes på scene og studio (Dybo, 2013, s.9).

Dybo refererer også til populærmusikkforskerene Allan F. Moore og Peter Wicke sine ulike innfallsvinkler for analyse av soundbegrepet:

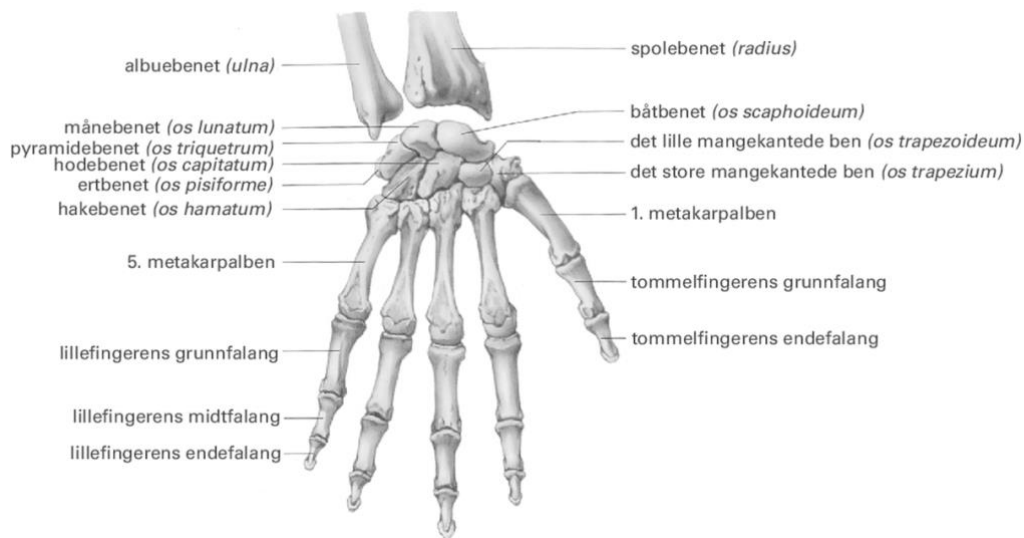
I forhold til Allan F. Moore (1993, 2001, 2012), som analyserer mikrostrukturelle forhold ved at de interne musikkhendelsene settes i fokus, fokuserer Wicke mer på makrostrukturelle perspektiver i sine analysearbeider. Der Moore ønsker å utelukke utenommusikalske forhold i sin analysemodell, ønsker Wicke tvert imot å inkludere disse. (Dybo, 2013, s. 98)

Jeg tolker det som at Moore kun fokuserer på det rent musikalske, altså mikrostrukturelle forhold, mens Wickes metode for analyse fokuserer mer på drivkreftene i samfunnet som fungerer som pådrivere for musikken som analyseres.

Med min bakgrunn og mine erfaringer som utøvende musiker er det naturlig for meg å analysere mikrostrukturelle forhold ved min datainnsamling. Mens Wicke ville satt analysen inn i et samfunnsmessig perspektiv, ønsker jeg kun å analysere det som skjer rent musikalsk.

2.2 Fingeranatomi

I analysedelen av oppgaven vil håndstilling og fingersetting bli sett nærmere på, og derfor vil det være nødvendig med riktig bruk av terminologi. Illustrasjonen under viser skjelettet av høyre hånd sett ovenfra.

Figur 1. *Hånden*, 2020, av Encyclopedia Catalana/KF-arkiv (<https://sml.sn.no/h%C3%A5nden>)

Store medisinske leksikon gjør rede for fingerterminologi:

Fingrene består av tre knokler (ossa digitorum manus), med unntak av tommelen, som mangler mellomstykket og derfor bare har to. Vi kaller dem grunnfalang (phalanx proximalis), midtfalang (phalanx media) og endefalang/ytterfalang (phalanx distalis). De anatomiske navnene på fingrene er: pollex (tommelfingeren), index (pekefingeren) digitus medius (langfingeren), digitus anularis (ringfingeren) og digitus minimus (lillefingeren)... (Holck, 2020)

Videre i oppgaven vil jeg betegne fingerens endefalang; *falang 1*, fingerens midtfalang; *falang 2* og fingerens grunnfalang; *falang 3*. De tilhørende fingerleddene vil betegnes som:

- *Ledd 1*; leddet som binder sammen falang 1 og falang 2.
- *Ledd 2*; leddet som binder sammen falang 2 og falang 3.
- *Ledd 3*; leddet som binder sammen falang 3 og metakarpalbenet.

2.3 Anslagspunkt

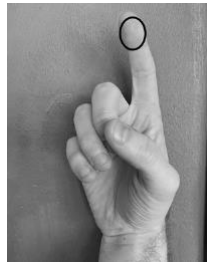
Hvor på fingeren man treffer når man utfører et anslag, har jeg valgt å kalle «anslagspunkt». De ulike anslagspunktene innen elbass-spill baserer seg utelukkende på fingerens falang 1. Jeg har delt opp de ulike anslagspunktene som fire punkt basert på hånden sett ovenfra (illustrasjonene er sett nedenfra):

1. Anslagspunkt; fingertupp
2. Anslagspunkt; underside av falang 1

3. Anslagspunkt; høyre side av falang 1
4. Anslagspunkt; venstre side av falang 1

Figur 2 Anslagspunkt 1.

Figur 3. Anslagspunkt 2.

Figur 4. Anslagspunkt 3.

Figur 5. Anslagspunkt 4

Hvor på fingeren anslagspunktet blir, har som regel sammenheng med hvordan vinkelen på anslagshånden er.

2.4 Vinkel på anslagshånd

Det er tre ulike vinkler for anslagshånden:

1. Anslagshånd vinklet mot venstre. (anslagspunkt; høyre side av falang 1)
2. Anslagshånd vinklet rett. (anslagspunkt; fingertupp og- eller underside av falang 1)
3. Anslagshånd vinklet mot høyre. (anslagspunkt; venstre side av falang 1)

Figur 6. Anslagshånd vinklet mot venstre.

Figur 7. Anslagshånd vinklet rett.

Figur 8. Anslagshånd vinklet mot høyre.

2.5 Apoyando og tirando “The two main strokes”

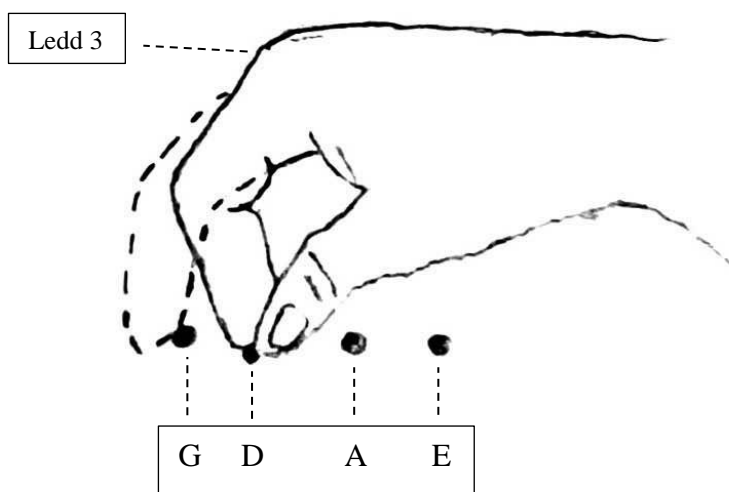
Apoyando og tirando (direkte oversatt fra spansk: støtte og trekke) er begrep som blir mest brukt i forbindelse med gitarteknikk for klassisk musikk. Det er to ulike anslagsteknikker for å spille på en og en streng.

I og med at bass er et instrument som baserer seg på å spille en og en streng av gangen kan disse anslagsbegrepene bli sett på som et fundamentet for anslagsteknikk innenfor instrumentet bass.

Online Guitar Academy forklarer forskjellen på apoyando og tirando på følgende vis:

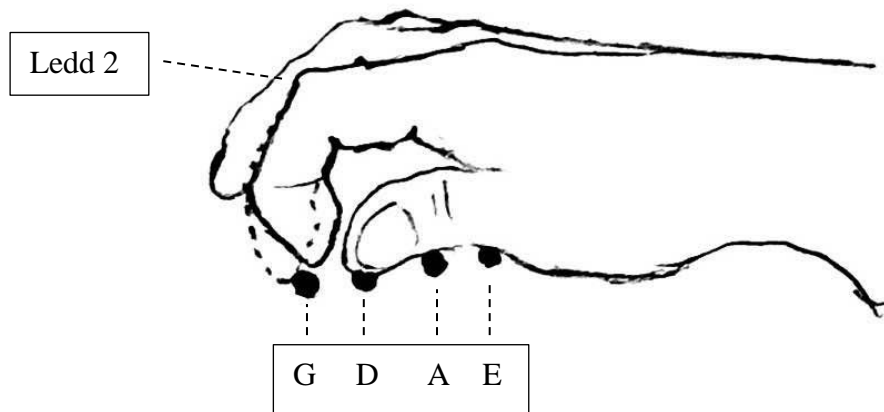
The two principal ways of playing single strings with the right-hand fingers or thumb are called apoyando (the rest stroke) and tirando (the free stroke). To perform apoyando, rest your striking finger against the next (upper) string as you complete the stroke. For tirando, keep the line at which you strike the strings parallel to the soundboard of the guitar, rather than down toward the soundboard as in apoyando. The striking finger or thumb does not touch an adjacent string. (Hentet fra onlineguitaracademy.net)

Under har jeg tegnet og illustrert forskjellen på apoyando og tirando med tilnærming til bass:

Figur 9. *Apoyando*, Grafisk design, 2021, Håvard Henriksen

Som onlineguitaracademy forklarer, blir apoyando også betegnet som hvileanslaget. Navnet kommer av å la anslaget gå gjennom strengen for så å «hvile» på den underliggende strengen og- eller tommelen. Apoyando er et anslag der selve kraften bak anslaget ligger i ledd 3 og får med seg hele fingeren i anslaget. Ved å gjennomføre dette anslaget vil utøveren få god støtte til å gi et fyldig og presist anslag.

Figur 10. *Tirando*, Grafisk design, 2021, Håvard Henriksen

Onlineguitaracademy betegner også tirando for free stroke. Sammenlignet med apoyando, hviler ikke tirando på den underliggende strengen og- eller tommelen. Anslaget er ansett mer plukkete og selve kraften bak anslaget ligger i ledd 2. Ved å gjennomføre dette anslaget vil utøveren få et lettere og mer tuppete anslag. Sammenlignet med apoyando som starter fra ledd 3 og får med seg hele fingeren i bevegelsen, har tirando kortere bevegelser. Tirando egner seg derfor bedre for eksempel ved rapid spill.

2.6 Plassering av anslagshånd

Plasseringen av anslagshånden kan deles opp i 3 punkter som gir ulik sound.

1. Ved å plassere anslagshånden nær halsen vil man få et mer rundt, varmt og fyldig sound.
2. Ved å plassere anslagshånden på/mellom mikkene vil man få en rund og fyldig, men også litt spisst og diskant sound.
3. Ved å plassere anslagshånden nær broen vil man få en mer diskant og spiss sound

Figur 11. *Plassering av anslagshånd 1.*

Figur 12. *Plassering av anslagshånd 2.*

Figur 13. *Plassering av anslagshånd 3.*

For å sette ulike anslagshender i perspektiv har jeg utformet en oversikt der jeg har delt inn de ulike anslagshendene i tre hovedkategorier og har plassert 5 tilhørende kjente bassister i sin kategori:

Kjente bassisters anslagshånd delt opp i tre hovedkategorier

		
<i>Apoyando/Tirando</i> <i>Anslagshånd vinklet mot høyre</i> <i>Anslagspunkt venstre side av falang 1</i>	<i>Apoyando/Tirando</i> <i>Anslagshånd vinklet rett</i> <i>Anslagspunkt fingertupp/undersiden av falang 1</i>	<i>Apoyando/Tirando</i> <i>Anslagshånd vinklet mot venstre</i> <i>Anslagspunkt høyre side av falang 1</i>
Jeff Berlin	Jaco Pastorius	Gary Willis
John Patitucci	Billy Sheehan	Dominique Di Piazza
Stanley Clarke	Tal Wilkenfeld	Janek Gwizdala
Leland Sklar	Pino Palladino	Matthew Garrison
Bunny Brunel	Esperanza Spalding	Skuli Sverrisson

Figur 14. Kjente bassisters anslagshånd delt opp i tre hovedkategorier, Tabell, 2021, Håvard Henriksen

3. Metode

Vitenskapelig metode forklart:

(...) når vi snakker om vitenskapelig metode mener vi rett og slett ulike verktøy vi kan bruke for å komme fram til svar på en bestemt problemstilling. (Akademika, 2021)

Tanken min bak denne avhandlingen er å gi et innblikk og en oversikt over hva anslag har å si i det store bildet for en bassist sin egen sound. Hvorfor en bassist låter som han/hun gjør. Hva som ligger i begrepet anslag og hvordan man eventuelt kan skape sin egen sound med hjelp av denne oppgaven. Hvordan utvikle sitt eget anslag for å bli mer tilpassingsdyktig.

3.1 Valg av metode

For å samle de mest relevante dataene for å kunne svare på problemstillingen og oppgaven, har jeg valgt å ta i bruk feltarbeid i form av observasjonsanalyse og intervju.

Før jeg redegjør for hva kvalitativ observasjon er, vil jeg helt enkelt forklare hva en kvalitativ metode er. Kvalitative metoder brukes gjerne når man skal samle inn data som vanligvis foreligger i form av tekst. Motsetningen, altså kvantitative data, uttrykkes i form av tall eller andre mengdetermer. (Grønmo, 2020)

[...]mulige forskningsmetoder vi kan bruke for å vinne ny kunnskap om musikk, musikkopplevelser og musikalsk praksis. Dette handler om kvantitative metoder, som statistikk, eksperimenter, spørreundersøkelser, analysemetoder knyttet til bruk av akustiske måleverktøy, eller kvalitative, som intervjuer om folks musikkopplevelser, feltarbeid og observasjon av hvordan vi bruker musikk, analyse og fortolkning av musikkverk og historiske kilder (Ruud, 2015, s. 37).

Kvalitativ observasjon kjennetegnes ved at forskere deltar i de sosiale prosessene de studerer. Dette er en metode som gjerne brukes for å få innsikt i og forståelse av sosiale aktiviteter, samhandlingsmønstre og prosesser i avgrensede kontekster. (Grønmo, 2020)

3.1.1 Audiovisuell analyse og kvalitativ observasjon

Audiovisuell analyse er egentlig slått sammen av to ord. Auditiv og visuell. Auditive medier kjennetegnes ved at det kun kommuniseres til øret, mens audiovisuell kobler på synet i tillegg. Man har altså mulighet til å bruke både hørsel og syn til å motta budskapet. (Dahl, 2018)

3.1.2 Kvalitativt intervju

I samfunnsvitenskapen inngår forskjellige former for intervju, som en av flere forskningsmetoder. Det er forskningsprosjektets problemstilling som ligger til grunn for metodevalget. Forskningsintervjuet kan være personlig (ansikt til ansikt eller i gruppe), foregå over telefon eller i form av at de som svarer (respondentene) fyller ut spørreskjemaer, slik som i en enkét⁶. I dag foretas de fleste enkéter på internett. (Orgeret, 2018)

3.1.3 Norges Senter For Forskningsdata

Etter all forberedelse og planlegging er blitt gjort, gjenstår det å fylle ut meldeskjema hos Norges senter for forskningsdata (NSD). Om man skal oppbevare personopplysninger som navn, er man nødt til å få godkjenning av NSD. Jeg fulgte prosedyrer for søknad med meldeskjema, intervjuguide og informantskriv, som ble innvilget hos NSD.⁷

3.2 Informanter og presentasjon av bassister

Informantene jeg har valgt å kontakte har jeg håndplukket. De har mange års erfaring og har opparbeidet hver sin særegne signatursound, på sine instrument. De er bassister med høy status nasjonalt og som har vært aktuelle i flere 10-talls år.

Det har vært viktig for meg å få tak i gode informanter til oppgaven som kan dele verdifulle erfaringer og input rundt temaet.

For å få kontakt med informantene utformet jeg en fellesmelding som alle skulle motta via *messenger* (melding på facebook).⁸

Jeg kontaktet både mannlige og kvinnelige bassister, men de kvinnelige bassistene jeg fikk kontakt med takket nei til å delta i prosjektet.

⁶ Enkét betyr rundspørring.

⁷ Se appendiks 4, 5, 6 og 7.

⁸ Se appendiks 8

3.2.1 Tor Egil Kreken

Tor Egil Kreken er profesjonell bassist og har spilt med artister som Maria Arredondo, Hellbillies, Shining, Maria Mena og flere.. Han er for tiden aktuell med duoen Darling West, Odd Nordstoga og tv-programmet Hver Gang Vi Møtes på TV2, for å nevne noe.

3.2.2 Kjetil Sandnes

Kjetil Sandnes er profesjonell bassist, og har spilt med artister som Åge Aleksandersen, John Lord og bandet Seljemark. Han er for tiden aktuell med bandet Mambo Companeros og Tre Små Kinesere.

3.2.3 Jonny Sjo

Jonny Sjo er profesjonell bassist, og har spilt med artister som A-ha, Anne Grete Preus og Ylvis for å nevne noen. Han er for tiden aktuell med bandet D'Sound og artisten Knut Marius Djupvik.

3.3 Forberedelse av undersøkelsen

Gjennomføring av dette prosjektet har vært avhengig av mye planlegging og forberedelse.

I og med at informantene skal delta i en praktisk innspillingsundersøkelse og det kun er anslaget som vil stå i fokus, er det en del forhåndsregler og tilpassinger som må til.

3.3.1 En og samme bass

Alle instrumenter gir ulik sound, der det er mange parametere som spiller inn. Parametere som treverk, pickups system, strengetykkelse, streng høyde, stol og hardware er med på å forme instrumentets sound, uten å ha selve anslaget i betraktning. Om man må ta stilling til alle disse, vil det bli utfordrende å sammenligne og skille anslagene fra hverandre. Ved å la alle spille på en og samme bass, baseres soundet kun på en type treverk, pickups system, strengetykkelse, streng høyde, stol og hardware. Da vil den tidligere utfordringen bli eliminert og det vil bli enklere å fokusere kun på anslaget.

Hver enkelt bassist har sine personlige instrument, tilpasset sine preferanser og oppsett. Etter flere år lærer en seg å kjenne alle sider ved instrumentet på godt og vondt, og klarer å utnytte alle sider for musikkens fordel.

Ulempen med å la undersøkelsen basere seg kun på en og samme bass, er at alle deltakerne vil bli nødt til å spille på en ukjent bass. Strenger, strengehøyde, tykkelse og lengde på hals og andre parametere som er basert på spillbarheten til instrumentet, vil mest sannsynlig være en annen enn utøveren er vant til. Bassistene vil kanskje ikke føle seg i samme grad på hjemmebane som hvis de kunne spilt på sine egne instrument som de kjenner bedre.

Samtidig er dette en felles forutsetning for alle bassistene og de vil delta med likt utgangspunkt. Bassistene vil kanskje med dette utgangspunktet være skjerpet og fokusere mer på anslaget.

Bassen jeg har valgt å bruke er min egen Fender Precision bass fra 1977.

Figur 15. *Fender Precision Bass 1977*, Illustrasjon, 2021, Håvard Henriksen

Grunnen til dette er fordi det er en bass de fleste bassister har spilt på, og har et forhold til.

Spesifikasjoner:

- Kroppens treverk består av naturlig solid ask
- Halsens treverk består av lønn
- Svart 3-lags plekterbrett
- 1x volume- og 1x tone-kontroll
- Original Fender Precision Bass 1977 pickup system
- Original *Badass* bro som kom på markedet på 70-tallet. (Burrluck, 1998, s. 39)
- *Thomastik-infield Vienna; Jazz flatwound JF 344* strenger

Bro:

Badass er et handelsnavn og en produktserie, produsert av Leo Quan. Han produserer broer for gitarer og bass gitarer. *Badass* broene ble hovedsakelig brukt på Martin EB18 bassene som ble bygget på 70-tallet, men fungerte også som en mulig erstatningsbro for Fender Precision bass. Det som er spesielt med disse broene er at de har justerbare saler, individuelt for hver streng. Dette gjør det mulig med ekstremt nøyaktige intonasjonsjusteringer. (Hunter, 2006, s. 21) De første *badass* broene ble bygget av støpt sink og ble ansett som grove og røffe. (Erlewine, 2007, s 87)

Strenger:

Tykkelsen på strengene er .100 (E-strengen), .070 (A-strengen), .056 (D-strengen), og .043 (G-strengen). Thomastik-Infeld forklarer selv om materialet og karakteristikken til de anvendte strengene:

Thomastik-Infeld utilizes a highly pliable steel core which is wrapped with a silk inlay. The outer winding is a true ribbon flatwound constructed of a special nickel alloy. The result is an incredible depth of tone and an enhanced fundamental which is unavailable from any other flatwound. (Thomastik-Infeld, 2021)

3.3.2 Komposisjonen

Jeg har komponert et stykke musikk som er skreddersydd for undersøkelsen. Bassistene skal spille inn bass, hver for seg.

Anslagsundersøkelse

Håvard Henriksen

A-del:

♩ = 90

5 Abm⁷ Ebm⁷ Abm⁷ Cm⁷ Abm⁷

9 Bmaj⁷ Bb⁷ Ebm⁷ /D Dbm⁷ Gb⁷

13 Bmaj⁷ Bb⁷ Ebm⁷ Abm⁷ Fm⁷ E

17 Abm⁷ Ebm⁷ Abm⁷ Ebm⁷

21 Abm⁷ Ebm⁷ Abm⁷ /Db /D Ebm⁷

Figur 16. *Anslagsundersøkelse*, Noter, 2021, Håvard Henriksen

Tanken bak komposisjonen:

For denne komposisjonen har jeg tatt noen kompositoriske vurderinger for å få et resultat med data som kan være relevant for temaet. Jeg komponerte stykket med intensjonen om å få frem bassistenes særegne signatursound.

Spesifikasjoner:

Komposisjonen tar sjangermessig inspirasjon fra neo-soul og R&B.

Taktarten er 4/4 og tonearten er Eb-moll.

Strukturen i komposisjonen er basert på en *ABA-form*:

- Notert melodilinje; unisont for keys og bass (*takt 0*)
- A-del; Besifningsbasert (*takt 1-8*)
- B-del; Besifningsbasert (*takt 9-16*)
- A-del; Besifningsbasert (*takt 17-19*)
- Notert melodilinje; unisont for keys og bass (*takt 20*)
- A-del; Besifningsbasert (*takt 21-24*)

For at bassistene skal få litt plass til å gjøre det de vil, har jeg basert komposisjonen på åpne takter, med stort sett legging av akkorder. Jeg har erfart at hvis en bassist får utdelt en notert basslinje, vil fokuset til bassisten være å spille linjen så rent og ryddig som mulig. Man blir låst til å spille det akkurat som det står skrevet. Det vil gjøre at bassistene vil få et desto mer tilnærmet likt anslag og spill, enn hvis de kun hadde fått utdelt for eksempel besifring.

Man får en frihet. Den friheten man som musiker får når en spiller etter besifring kontra noterte noter, er interessant. Det handler mer om hver utøver sin improvisasjon basert på sin kreativitet, fantasi, og hva du som musiker ville ha gjort i denne settingen. Det som er det fine, er at det aldri er en fasit.

Samtidig er det også fint å få med seg hva som faktisk skjer med de ulike anslagene, når det er en notert linje, i forhold til besifningsbiten. Derfor har jeg komponert stykket slik at det baserer seg på besifring, men det har blitt notert to korte fraser, som alle skal spille likt.

3.3.3 Innspilling av komp

Til å spille inn komp for undersøkelsen, ville jeg ha to av mine medstudenter; Birk Gjermundbo på keyboards og Carsten Omholt på trommer. Jeg utformet og sendte en felles forespørsel om å bidra som komp for min undersøkelse via messenger.

Innspillingsprosessen ble i store deler utført digitalt ved hjelp av dropbox for fildeling og messenger, samt telefon for kommunikasjon. I forkant hadde jeg et klart syn på hvordan jeg ville ha kompet. Jeg sendte notene og innstuderte over telefon etter beste evne hvordan jeg ville ha det. Birk og Carsten spilte dermed inn el-piano og trommer hver for seg og satte det sammen til en demoversjon. Jeg fikk demoversjonen tilsendt via dropbox.

Demoversjonen låt fint, men jeg trengte noen småjusteringer som jeg følte ikke var helt på plass. Jeg fikk tilsendt den endelige versjonen og ble fornøyd med den.

Birk brukte sin *nord stage 3* el-piano som en midikontroller, koblet via en 5pins midikabel inn i et focusrite scarlett 18i8 lydkort. Softsynthen han brukte heter «Stage 72 V2» av *Arturia*

Figur 17. *Nord stage 3*, illustrasjon, 2021, Birk Gjermundbo

Carsten mikket opp trommesettet via et Focusrite Scarlett 18i20 Gen. 3 lydkort.

Figur 18. Trommeoppsett, illustrasjon, 2021, Carsten Omholt

Innspilling av trommesett	
<u>Tromme:</u>	<u>Mikrofon:</u>
Basstromme	Beta 52
Skarp over	SM57
Skarp under	SM57
Tom	Sennheiser e604
Gulvtam	Sennheiser e604
Hi-Hat	Røde NT-5
Overhead L&R	AKG c414 x2

3.4 Gjennomføring

Etter at all planlegging og forberedelse var blitt gjort, gjensto kun gjennomføring av undersøkelsen. Informantene ble tilsendt både noter og lydopptak av komposisjonen på forhånd. Innspillingen ble gjort med meg til stede som observatør og intervjuer.

3.4.1 Filming og innspilling

Tanken og hensikten med å filme innspillingen er at det vil bli både enklere å analysere og enklere å forstå for lytteren. Det å analysere anslag kan fort bli komplisert og knotete om man konstruerer egne analysemetoder. For min oppgave har jeg valgt å basere analysen både på video og lyd. Sette ord på en bevegelse.

For å gjennomføre forskningsmetodene ble vi enige via tekstmelding når og hvor vi skulle møtes. Jeg oppsøkte bassistene en etter en.

For bassopptaket brukte jeg innspillingsprogrammet Logic Pro X.

Bassen koblet jeg direkte via mitt eget lydkort. (Steinberg UR44)

For å spare tid hadde jeg på forhånd lagt til kompet inn i Logic-filen, som en audiofil på eget spor, slik at det kun var å trykke record for å ta opp. Ved å legge inn kompet som en audiofil, vil bassistene kunne høre kompet i tillegg til seg selv, når de spiller inn.

Hver bassist fikk muligheten til å spille inn 3 gjennomspillinger, som de selv kunne godkjenne.

Jeg filmet bassistene fra 2 ulike vinkler. En forfra, der du ser hele bassen, samt begge hendene. Det andre var plassert fra siden, der fokuset ligger på anslagshånden. (høyre hånd i dette tilfellet, der alle deltakere er høyrehendte)

3.4.2 Redigering og ferdigstilling av video

Til å utforme videoen som skal analyseres har jeg brukt media programmet iMovie.

Ved å importere videoer og audiofiler, kan man sette sammen, klippe og redigere videoer, slik man måtte ønske.

De tre bassistene hadde i utgangspunktet gjennomført 3 innspillinger hver. Så det første jeg gjorde var å velge ut de beste innspillingene, slik at jeg stod igjen med kun en innspilling per bassist. Som tidligere nevnt filmet jeg med to ulike kamera fra to ulike vinkler. For å benytte begge videoene på en gang, tok jeg i bruk funksjonen «bilde i bilde». Ved hjelp av denne funksjonen blir det enklere å følge med på anslagshånden. Bildeeksempel:

Figur 19. *Tor Egil Kreken*, Illustrasjon, 2021, Håvard Henriksen

Videre satte jeg videoene sammen med forklarende bildetekster.

For å kunne ta i bruk det innspilte materialet fra logic, bouncet jeg ut hver enkelt bassist sin innspilling, sammen med kompet. Ved å bounce hver enkelt sin innspilling, vil logic-filene bli eksportert som mp3-filer. Disse kan videre importeres inn i iMovie og synkroniseres med videoen.

Jeg fjernet lyden på videoene og synkroniserte lyden fra innspillingen til videoene.

3.5 Video

Leseren vil få tilgang på videoundersøkelsen ved å bruke følgende link:

https://www.youtube.com/watch?v=UHGvIT9V_Ag (Henriksen, H. 2021)

4. Musikalsk analyse

For å analysere likheter og forskjeller mellom de ulike bassistene, har jeg ved hjelp av programmet «numbers» for mac, utarbeidet et skjema inspirert av boken *The Quest for the Melodic Electric Bass*. (Drabløs, 2015, s.198) Skjemaet tar for seg de ulike delene i komposisjonen og hvordan bassistene anvender sitt anslag til enhver tid, utover i stykket. Bassistene vil bli analysert på bakgrunn av parameterne som ble presentert i teorikapitlet.

4.1 Tor Egil Kreken

Tor Egil Kreken							
		Vannrett: Komposisjonsdeler (Takter) →					
Anslagskategori: ↓	Loddrett: Anslagsparametre ↓	Unisonlinje, opptakt (Takt 0)	Første A-del (Takt 1-8)	B-del (Takt 9-16)	Andre A-del (Takt 17-19)	Unisonlinje, andre A-del (Takt 20)	Avslutning, andre A-del (Takt 21-24)
Hovedanslag	Apoyando	X	X	X	X	X	X
	Tirando						
Plassering av anslagshånd	Plassering av anslagshånd nær halsen						
	Plassering av anslagshånd på/mellom mikkene	X	X	X	X	X	X
	Plassering av anslagshånd nær stolen						
Vinkel på anslagshånd	Vinkel på anslagshånd mot venstre						
	Vinkel på anslagshånd rett	X	X	X	X	X	X
	Vinkel på anslagshånd mot høyre						
Anslagspunkt	Anslagspunkt fingertupp						
	Anslagspunkt undersiden av falang 1	X	X	X	X	X	X
	Anslagspunkt venstre side av falang 1						
	Anslagspunkt høyre side av falang 1						

Figur 20. Analyseskjema - Tor Egil Kreken, Tabell, 2021, Håvard Henriksen

Fra takt 0 i anslagsskjemaet ser vi at Kreken spiller med apoyandoanslag. Dette gir han god støtte til å gi tydelige, fyldige og presise anslag. Plasseringen av anslagshånden er midt på/mellom mikkene. Vinkelen på anslagshånden er rett, og anslagspunktet er på undersiden av falang 1. Dette er gjennomgående i alle delene av komposisjonen. Ved å ha et gjennomgående

likt anslag vil anslaget oppfattes statisk. Dette gjelder også dynamikken, der Kreken har tydelige og jevne anslag gjennom komposisjonen. Anslaget gir en drivende karakter som jeg vil forbinde med anslaget som kjennetegnes i *motown*⁹ sjangeren. Motown tilnærmingen er basert på anslaget, men også i forhold til time, feel og linjebruk.¹⁰

4.2 Kjetil Sandnes

Kjetil Sandnes							
		Vannrett: Komposisjonsdeler (Takter) →					
Anslagskategori: ↓	Loddrett: Anslagsparametre ↓	Unisonlinje, opptakt (Takt 0)	Første A-del (Takt 1-8)	B-del (Takt 9-16)	Andre A-del (Takt 17-19)	Unisonlinje, andre A-del (Takt 20)	Avslutning, andre A-del (Takt 21-24)
Hovedanslag	Apoyando	X	X	X	X	X	X
	Tirando	X	X	X	X	X	X
Plassering av anslagshånd	Plassering av anslagshånd nær halsen					X	
	Plassering av anslagshånd på/ mellom mikkene	X	X	X	X	X	X
	Plassering av anslagshånd nær stolen						
Vinkel på anslagshånd	Vinkel på anslagshånd mot venstre						
	Vinkel på anslagshånd rett	X	X	X	X	X	X
	Vinkel på anslagshånd mot høyre						
Anslagspunkt	Anslagspunkt fingertupp	X	X	X	X	X	X
	Anslagspunkt undersiden av falang 1						
	Anslagspunkt venstre side av falang 1						
	Anslagspunkt høyre side av falang 1						

Figur 21. *Analyseskjema - Kjetil Sandnes*, Tabell, 2021, Håvard Henriksen

Fra takt 0 kan vi se i anslagsskjemaet at Sandnes skifter hyppig mellom apoyando og tirando. Ved å skifte anslagsteknikk ofte, vil han oppnå mer dynamikk fra anslag til anslag. Noen anslag vil bli mer tydelige enn andre og det vil skape en slags særegen *flow*¹¹.

⁹ Med motown er mener jeg på den popinspirerte soulmusikken som spredde seg på 60-tallet.

¹⁰ Se appendiks 1 for transkripsjon av innspillingen av Tor Egil Kreken..

¹¹ Med flow mener jeg flyt i spillet.

Plasseringen av anslagshånden er gjennomgående plassert på/mellom mikkene, men under unisonmelodien i takt 20, plasserer han anslagshånden nærmere halsen, for så å plassere hånden tilbake på/mellom mikkene fra takt 21. Ved å bytte plassering av hånd fra over mikkene og nærmere halsen, vil han få et mer varmt, rundt og fyldig sound. Dette gjør at anslaget blander på en annen måte sammen med el-pianoet, enn om han ikke hadde flyttet anslagshånden.

Vinkelen på anslagshånden er gjennomgående rett og anslagspunktet er gjennomgående på fingertupp.¹²

4.3 Jonny Sjo

Jonny Sjo							
		Vannrett: Komposisjonsdeler (Takter) →					
Anslagskategori: ↓	Loddrett: Anslagsparametre ↓	Unisonlinje, opptakt (Takt 0)	Første A-del (Takt 1-8)	B-del (Takt 9-16)	Andre A-del (Takt 17-19)	Unisonlinje, andre A-del (Takt 20)	Avslutning, andre A-del (Takt 21-24)
Hovedanslag	Apoyando						
	Tirando	X	X	X	X	X	X
Plassering av anslagshånd	Plassering av anslagshånd nær halsen		X	X	X	X	X
	Plassering av anslagshånd på/mellom mikkene	X					
	Plassering av anslagshånd nær stolen						
Vinkel på anslagshånd	Vinkel på anslagshånd mot venstre						
	Vinkel på anslagshånd rett	X	X	X	X	X	X
	Vinkel på anslagshånd mot høyre						
Anslagspunkt	Anslagspunkt fingertupp	X	X	X	X	X	X
	Anslagspunkt undersiden av falang 1						
	Anslagspunkt venstre side av falang 1						
	Anslagspunkt høyre side av falang 1						

Figur 22. Analyseskjema - Jonny Sjo, Tabell, 2021, Håvard Henriksen

¹² Se appendiks 2 for transkripsjon av innspillingen til Kjetil Sandnes..

Fra takt 0 i anslagsskjemaet kan vi se at Sjo gjennomgående spiller tirando. Dette gir han et lettere og soft anslag. Han plasserer anslagshånden på/mellom mikken i takt 0, men flytter hånden og plasserer den nærmere halsen for resten av komposisjonen. Dette vil gi han et mykere og varmere sound.

Vinkelen på anslagshånden er rett, og anslagspunktet er fingertupp.

Sjo benytter anslagshånden sin perkussivt for å underdele rytmisk mellom de ulike anslagene.¹³

4.4 Sammenligning

Ved å sammenligne bassistene kan vi se at det særlig er en bassist som skiller seg mer ut i forhold til anslaget tilnærming enn de to andre. Der Kreken hadde en mer statisk tilnærming til anslaget, hadde Sandnes og Sjo i større grad en mer dynamisk tilnærming til anslaget.

Jeg vil presisere at den gjennomførte undersøkelsen ikke er en fasit på hvordan Tor Egil, Kjetil og Jonny spiller bass generelt, men en fasit på hvordan de spiller på denne bassen, på denne komposisjonen og med disse forutsettingene.

¹³ Se appendiks 3 for transkripsjon av innspillingen til Jonny Sjo.

5. Refleksjoner rundt bass-sound

I analysene ser jeg at bassistene har en ulik teknisk tilnærming som resulterer i individuelle forskjeller i deres utøvende uttrykk. Dette indikerer et eget artistisk uttrykk og sammenfaller med signature sound (Dybo, 2017; Haaland 2020). Men hvorfor har de ulik sound? Og hvordan får en bassist sin egen sound?

Som en del av undersøkelsen ble informantene presentert for to spørsmål;

1. *Har du et bevisst forhold til anslag når du spiller?*
2. *Hva mener du anslag har å si for en bassist sin sound?*

Nedenfor vil jeg basert på svarene jeg fikk i intervjuene, reflektere over egne, samt informantenes erfaringer rundt anslag og sound. Dette vil være med på å svare oppgavens problemstilling: ***Hva har anslag å si for en bassist sin egen sound?***

5.1 Selve anslaget

Basert på egne erfaringer mener jeg anslaget er fundamentet for en bassist sin egen sound. Alt starter med det fysiske anslaget som slår an strengen, og som videre setter i gang kjeden for hvordan soundet oppstår. Tor Egil Kreken og Jonny Sjo har sine forklaringer:

Man bruker anslaget til å forme tonen sin. Hvor hardt eller hvor løst du spiller, og hvordan du slår an strengen. Anslaget er hvordan du former tonen på samme måte som en blåser former tonen ved å blåse. (Tor Egil Kreken, 2021)

Det er i anslaget du får identitet. Alt etterpå er strengen i seg selv som vibrerer, og lager en tone som vil være lik for veldig mange. Jeg føler av og til at soundet formes veldig rundt anslaget. Så jeg vil si at anslaget er hele fundamentet i spillingen min. Det former soundet mitt som bassist, måten jeg spiller på. Måten jeg trykker til i anslaget. Måten fingeren lander på strengen. Og om jeg angriper den med en slags ghosting i form av at man perkussivt treffer litt før anslaget eller alt det som ligger på et mikrobassistisk nivå. (Jonny Sjo, 2021)

Sjo nevner også at det er interessant å se på hvordan små forskjeller som for eksempel vinkelen man har på fingeren i forhold til anslaget sitt, spiller inn på hvordan det låter.

Det er veldig interessant at hvis en bare sitter med fingeren på strengen og prøver både forskjellige steder på strengen, men og hvordan man vinkler på fingeren i forhold til anslaget sitt; hva som skjer med lyden og soundet. (Jonny Sjo, 2021)

Han fortsetter:

Jeg er veldig perkussiv i spillingen min og det interessante er jo at jeg tror at både produsenter og artister, kanskje plukker bassister etter nettopp det med anslag. Og det tror jeg både at jeg har fått jobber på og at jeg har mistet jobber på. Noen produsenter vil kanskje tenke; «åh.. det er så mye ghosting og dill dall i anslaget til han Jonny at vi heller vil ha en bassist som setter et reint anslag. En som spiller tonen reint. Ikke noe fiks faks.» Det er jo en smakssak som både er positivt i mange tilfeller, men også negativt i de jobbene du mister da. Det er igjen særpreg og signatur. I bunn og grunn er det jo topp å ha særpreg. (Jonny Sjo, 2021)

5.2 Kjennskap til instrumentet

Det å ha godt kjennskap til instrumentet sitt er viktig i forhold til sitt eget signatur sound.

Det med anslag og sound; Jeg eier en fender jazz bass 78-modell, som jeg kjøpte i 1987 og har spilt omtrent hver eneste jobb på. Det har masse å gjøre med sound og hvordan man låter. At man kjenner instrumentet. Man kjenner justeringene på bassen, man kjenner mikkene. Det har ekstremt mye med sound å gjøre i mitt hode. Også at det er godt, at man slipper å lure på. Da er man trygg, for da kan man tenke mer på anslag, for eksempel. For man vet at bassen låter sånn, så da kan man bruke mer energi på anslag og hvordan man vil at det skal låte. (Kjetil Sandnes, 2021)

Som Sandnes sier har det mye å si at man føler seg trygg på at instrumentet fungerer som det skal. Man slipper å bekymre seg for hvordan det kommer til å låte mens man spiller, og trenger derfor kun å konsentrere seg om å få best mulig lyd ut. Det er altså en klar fordel å ha god kjennskap til instrumentet sitt når det kommer til egen sound.

Når jeg først skifter bass, skifter jeg uttrykk. Jeg har spilt bass i 30 år. Det andre kan jeg egentlig. Så da ligger hovedfokuset på sound og anslag, hvordan får jeg den sounden? Går det på mikkene eller går det bare på fingrene i høyrehånden? (Kjetil Sandnes, 2021)

Her gjentar han at når man kjenner instrumentet godt, ligger hovedfokuset på sound og anslag. Han stiller seg selv spørsmålet om det er mikkene på bassen som utgjør at det låter som det gjør, eller om det kun går på fingrene i høyrehånden. Det er også interessant at han ser på det å skifte bass, som å skifte uttrykk. Jeg tolker dette som uttrykk i spillemåten. Bassen har altså noe å si for det musikalske uttrykket som helhet?

Jeg har lyst til å fikse mest mulig, av stilarter. Det krever jo først og fremst at man har et veldig bevisst anslag. De siste årene når jeg har investert, har jeg tenkt på lyder jeg ikke har. For to år siden så kjøpte jeg en Precisionbass. Det er jo en helt annen lyd, som jeg ikke hadde. Samme med 5-strenger. Så for to år siden investerte jeg i det. Da har jeg den lyden. Hvordan får jeg god lyd i 5-strenger? Hvordan får jeg god lyd i precision? (Kjetil Sandnes, 2021)

På spørsmålet om informantene har et bevisst forhold til anslag når han spiller, sier Sandnes blant annet dette:

På det stykke du hadde med til denne undersøkelsen, kjente jeg at jeg måtte tenke litt faktisk. I forhold til anslag. På grunn av at det er en fremmed bass og på grunn av at jeg ikke spiller den stilarten hver dag. Så bare gjennom å ha hørt stykket noen ganger, ser jeg for meg hvordan jeg vil det skal låte. Og da må jeg prøve å tilnærme meg det. Da går fokuset mot anslaget. (Kjetil Sandnes, 2021)

Igjen ser vi viktigheten av å ha god kjennskap til eget instrument. Sandnes nevner at han måtte tenke seg om når han skulle spille over stykket jeg hadde komponert. Dette blant annet på grunn av at han spilte på en fremmed bass. Han er derfor ikke like sikker på hvordan anslaget på strengen kommer til å låte ut. Stilarten er også en annen enn det han er mest vant til selv. For å fokusere på anslaget, sier han at gjennom å lytte til stykket flere ganger, ser han for seg hvordan det skal låte, og at han deretter prøver å tilnærme seg dette.

5.3 Utvikle eget sound

Det som blir et eget sound starter ofte med at man imiterer en annen musikers anslag og sound. På bakgrunn av dette kunne man kanskje sett for seg at alle til slutt ville høres helt like ut? Men det er tvert imot på grunnlag av imitasjon, at man løser opp sin egen musikalitet og finner sitt eget sound og sin egen spillestil. Det kan starte allerede i barndommen. Man har ett idol, eller en man ser opp til, og prøver etter beste evne å høres helt lik ut. Det er her det interessante oppstår. Man spiller kanskje en feil, som viser seg å høres bra ut. Så tester man ut

ulike måter å plassere hånden på, eller ulikt anslag på strengene, som er med på å forme deg til den musikeren du skal bli.

Når jeg ser og- eller hører bassister som jeg får kick av, har det ofte hatt med anslaget deres å gjøre. (Tor Egil Kreken, 2021)

Som Kreken forteller her, starter det med en fasinasjon av hvordan andre bassister spiller. Da også ofte relatert direkte til anslaget. Som jeg tolker dette, fører dette til en motivasjon og et nytt syn og perspektiv for å utvikle egen sound. Der man kan være litt låst i eget spill, kan man få inspirasjon og nye tilnærminger hos andre til å utvikle sitt eget signature sound.

Kjetil Sandnes forklarer at han streber etter et sound tilnærmet *Jimmy Johnson*¹⁴ på 5-strengsbass:

Apropos anslag da. For anslag handler også om hvordan du har lyst til å låte. Jeg streber etter den sounden, fordi det er så jevnt 5-strengs spill. Du legger nesten ikke merke til at han spiller på H-strengen. Alt er bare en flow. Og det har mye med anslag å gjøre. Hvor hard og dynamisk man er på labben, men sikkert også hvordan man justerer bassen for å supplementere denne jevnheten. (Kjetil Sandnes, 2021)

¹⁴ Jimmy Johnson er en amerikansk bassist mest kjent for å ha spilt med låtskriveren James Taylor

6. Konklusjon

Basert på de ulike teoriene og metodene jeg har anvendt i oppgaven, har jeg samlet inn relevant data for å kunne besvare oppgavens problemstilling: ***Hva har anslag å si for en bassist sin egen sound?***

I den audiovisuelle undersøkelsen fikk jeg, ved hjelp av anslagsskjemaet, bekreftet bassistenes ulike tilnærming til anslag. Ved å analysere hver enkelt bassist sitt opptak fikk jeg svar på hvorfor bassistene får ulikt sound i forhold til eget anslag. Ut ifra det kunne jeg også sammenligne bassistene. Selv om de empiriske dataene jeg har samlet inn har vært relevant for oppgavens problemstilling, kan man reflektere over om jeg ville fått andre resultater dersom jeg hadde gjort noe annerledes.

Jeg opplever de tre bassistene jeg brukte i undersøkelsen som relativt like i anslagsstil, og hadde på forhånd av undersøkelsen sett for meg et større skille i anslaget mellom de tre. Andre bassister vil kanskje ha en annen fremtoning til både anslag, stilart og sound, og man kunne fått representert flere av de ulike anslagshendene og skapt et større skille mellom informantene. Dette er noe videre forskning av temaet kan prøve ut.

Som nevnt i delkapittel 3.3.2 var komposisjonens intensjon å få fram bassistenes særegne signature sound. Målet var å ikke legge for mange føringer for hvordan de måtte spille ved å lage en åpen og luftig komposisjon, med rom for musisering. Når det kommer til sjangervalg kan det tenkes at man ville fått et annet resultat dersom sjangeren hadde vært en annen. Jeg tok utgangspunkt i et R&B/Neo-soul-uttrykk fordi disse sjangrene kjennetegnes ved at de ofte er åpne og repeterende. Noe som ga informantene frie tøyler til å være utforskende når det kommer til anslaget, samt egen musisering. Eksempel for videre forskning kan være hvilken utvikling anslaget får dersom man går fra en stilart til en annen.

Den kvalitative intervjudelen av oppgaven forteller meg at alle tre informantene har et bevisst forhold til anslag, og at det er enighet om at anslaget har mye å si for en bassist sin egen sound. Som Sjo nevnte, er det i anslaget man får identitet. Alt etter er kun strengen som vibrerer, og det vil være likt for veldig mange. Derfor er anslaget viktig for å skape egen identitet som musiker, og for å skape ulike typer sound til ulike typer musikk.

Jeg sitter igjen med en større nysgjerrighet på hvorfor ulike anslag låter som de gjør, og hvordan man kan utvikle sitt eget anslag ved hjelp av anslagshånd, fingerteknikker og anslagspunkt. Som musiker og bassist, har jeg åpnet horisonten for flere ulike måter å bruke anslagshånden på, der jeg tidligere kanskje har vært litt låst til egen anslagsteknikk. Jeg har fått et innblikk i

fordeler og ulemper ved de ulike anslagsteknikkene og vil ta med meg denne forskningen videre i eget arbeid, og for egen utvikling som bassist. Jeg synes Jonny Sjo oppsummerer dette på en fin måte: «(...) så jeg vil si at anslaget er hele fundamentet i spillingen min. Det former soundet mitt som bassist, måten jeg spiller på. Måten jeg trykker til i anslaget og måten fingeren lander på strengen» (Jonny Sjo, 2021)

Litteraturliste

Akademika, 2021. *Vitenskapelig metode*. Hentet 18.04.2021 fra:

<https://www.akademika.no/studer-smart-metode>

Burrluck, D. (1998). *The player's guide to guitar maintenance: a practical manual to get the most from your electric guitar*. Hal Leonard.

Dahl, Ø. (2018) *Audiovisuelle Medier*. Nasjonal Digital Læringsarena. Fagartikkel. Hentet 15.04.2021 fra:

<https://ndla.no/nb/subject:18/topic:1:193544/topic:1:80885/resource:1:80934?filters=urn:filter:b9e86c43-93b8-49e9-81af-09dbc7d79401>

Dahl, Ø. (2018) Fagartikkel. *Auditive Medier*. Nasjonal Digital Læringsarena. Hentet 15.04.2021 fra:

<https://ndla.no/nb/subject:18/topic:1:193544/topic:1:80885/resource:1:80931?filters=urn:filter:b9e86c43-93b8-49e9-81af-09dbc7d79401>

Drabløs, P.E. (2015). *The Quest for the Melodic Electric Bass*. Ashgate Publishing Limited.

Dybo, T. (2017). *Fairport Convention: Gender and Voicing Strategies in a Sound Signature*. In Hawkins, S. (Ed.), *The Routledge Research Companion of Popular Music & Gender*. Abingdon & New York: Routledge.

Dybo, T. (2013). *Representasjonsformer i jazz- og populærmusikkanalyse*. Akademika forlag.

Dybo, T. (2002). Artikkel. *En drøfting av analytiske perspektiver i tilknytning til soundbegrepet*. I: Jonnson, L. (red) : *Musikklidenskapelig årbok 2002*, NTNU, Trondheim. s. 15-56

Encyclopedia Catalana/KF-arkiv, (2020) *Hånden*. <https://sml.snl.no/h%C3%A5nden>

Erlewine, Dan (2007). *Guitar Player Repair Guide: How To Set Up, Maintain and Repair Electrics and Acoustics*. Hal Leonard.

Grønmo, S. (2020). *Kvalitativ Metode*. Store Norske Leksikon. Hentet 15.04.2021 fra:

https://snl.no/kvalitativ_metode

Grønmo, S. (2020). *Deltakende observasjon*. Store Norske Leksikon. Hentet 15.04.2021 fra:

https://snl.no/deltakende_observasjon

Haaland, I. (2020) *Intercultural Musical Collaboration: Towards A Global Sound* (Doktorgradsavhandling). UiA. Publisert på globalsoundphd.uia.no

- Hawkins, S. (Ed). (2017). *The Routledge Research Companion to Popular Music and Gender*. New York: Routledge.
- Henriksen, H. (2021, 23. mars). *Audiovisuell undersøkelse - Anslag* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=UHGvIT9V_Ag
- Holck, P. *hånden* i *Store medisinske leksikon* på snl.no. Hentet 06.04.2021 fra <https://sml.snl.no/h%C3%A5nden>
- Hunter, D (2006). *The Electric Guitar Sourcebook: How to Find the Sounds you Like*. Hal Leonard.
- Kjellberg, Silén & Stenkvisst (1980) *Sound*. Cappelens musikkleksikon, Oslo 1979, bind 3, s. 114.
- Lilliestam, L. (1988) *Musikalisk ackulturation. Från blues till rock. En studie kring låten Hound Dog*. (Doktorgradsavhandling). Göteborgs universitet.
- Online Guitar Academy. (2021). *Apoyando and Tirando: The Two Main Strokes*. Los Angeles Guitar Academy. Hentet 21. april 2021 fra <https://onlineguitaracademy.net/articles/flamenco-guitar-technique/apoyando-and-tirando-two-main-strokes.html>
- Orgeret, K.S. (2018). *Intervju*. Store Norske Leksikon. Hentet 15.04.2021 fra: <https://snl.no/intervju>
- Repstad, P. (1993). *Mellom nærhet og distanse Kvalitative metoder i samfunnsfag* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Ruud, E. (2015). *Musikkvitenskap*. Universitetsforlaget.
- Thomastik-Infeld, Vienna. (2021) *Jazz Flat Wound – Bass Guitar* Hentet 09.04.2021 fra: <https://www.thomastik-infeld.com/en/products/guitar-strings/bass-guitar/jazz-flat-wound>

Appendiks 1: Transkripsjon av anslagsundersøkelse – Tor Egil Kreken

Anslagsundersøkelse - Tor Egil Kreken

Transkripsjon
Håvard Henriksen
våren 2021

♩ = 90

A-del:

1 Abm7 Ebm7 Abm7 Cm7

5 Abm7 Ebm7 Abm7 Cm7 Gb7

B-del:

9 Bmaj7 Bb7 Ebm7 /D Dbm7 Gb7

13 Bmaj7 Bb7 Ebm7 Abm7 Fm7 E

A-del:

17 Abm7 Ebm7 Abm7 Ebm7

21 Abm7 Ebm7 Abm7 /Db /D Ebm7

Copyright © Håvard H

Appendiks 2: Transkripsjon av anslagsundersøkelse – Kjetil Sandnes

Anslagsundersøkelse - Kjetil Sandnes

Transkripsjon
Håvard Henriksen
våren 2021

$\text{♩} = 90$

A-del:

1 Abm^7 $\text{Eb}^{\flat 7}$ Abm^7 Cm^7

5 Abm^7 $\text{Eb}^{\flat 7}$ Abm^7 Cm^7 $\text{Db}^{\flat 7}$ Gb^7

B-del:

9 Bmaj^7 Bb^7 $\text{Eb}^{\flat 7}$ /D $\text{Db}^{\flat 7}$ Gb^7

13 Bmaj^7 Bb^7 $\text{Eb}^{\flat 7}$ Abm^7 Fm^7 E

A-del:

17 Abm^7 $\text{Eb}^{\flat 7}$ Abm^7 $\text{Eb}^{\flat 7}$

21 Abm^7 $\text{Eb}^{\flat 7}$ Abm^7 /Db /D $\text{Eb}^{\flat 7}$

Copyright © Håvard H

Appendiks 3: Transkripsjon av anslagsundersøkelse – Jonny Sjo

Anslagsundersøkelse – Jonny Sjo

Transkripsjon
Håvard Henriksen
våren 2021

♩ = 90

A-del:

1 Abm7 Ebm7 Abm7 Cm7

5 Abm7 Ebm7 Abm7 Cm7 Dbm7 Gb7

B-del:

9 Bmaj7 Bb7 Ebm7 /D Dbm7 Gb7

13 Bmaj7 Bb7 Ebm7 Abm7 Fm7 E

A-del:

17 Abm7 Ebm7 Abm7 Ebm7

21 Abm7 Ebm7 Abm7 /Db /D Ebm7

Copyright © Håvard H

Appendiks 4: Informasjonsskriv og samtykkeskjema – Tor Egil Kreken

!\$!I
!4!E43!-!"

!+ !X

!+ (!

Informasjonsskriv og Samtykkeskjema

Dette er en formell forespørsel om deltakelse til masteroppgaven: «Hva betyr anslaget for en bassist sin egen sound?», ved Universitetet i Agder (UiA). Formålet med denne studien er å kartlegge hva anslag kan ha å si for det «soundet» hver enkelt bassist utvikler seg og har. Du har blitt spurt om å delta fordi du har flere år med egne erfaringer rundt emnet og ut ifra det utviklet din egen særegne sound. Deltakelsen vil bestå av to korte deler. I del 1 skal deltakerne utføre hver sin innspilling av en og samme komposisjon, komponert for akkurat denne undersøkelsen. Det vil gjøres videoopptak av innspillingen for observasjon, analyse og sammenligning. Del 2 er et kort intervju som består av spørsmål basert på deltagerens erfaringer og meninger rundt emnet. Intervjuet vil vare ca. et sted mellom 5-15 minutter, avhengig av hvordan samtalen utarter seg. Det vil gjøres lydopptak av intervjuet, og dette vil transkriberes i etterkant.

Siden du kan kunne identifiseres på videoopptaket og den utøvende innspillingsdelen, samt gjennom stemmen på lydopptak av intervjuet, har du krav på følgende:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- å få rettet personopplysninger om deg
- få slettet personopplysninger om deg
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet)
- å sende klage til personvernombudet på UiA (Ina Danielsen, ina.danielsen@uia.no) eller datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.
- trekke deg fra prosjektet når som helst og uten å oppgi grunn, uten at det får noen negative konsekvenser for deg. Materialet knyttet til deg vil da bli slettet.

Behandling av personopplysninger, videoopptak, lydopptak, og intervjutranskripsjon vil bli gjort i henhold til gjeldende normer og i samarbeid med NSD (Norsk Senter For Forskningsdata: nsd@nsd.no). I praksis er det ikke flere enn meg, (Håvard Henriksen) som vil ha tilgang til intervjuene. Produsert musikk beholdes inntil prosjektet avvikles for bruk i videre forskning. Jeg behandler dine personopplysninger basert på ditt samtykke, og deltakelse i prosjektet er frivillig. Intervjuopptakene og den produserte musikken vil bli lagret på UiA's OneDrive under transkripsjonen. Prosjektet avsluttes våren 2021, og innen den tid vil alle intervjuopptak være slettet. Alle deltakeres innspilling vil bli satt sammen til en og samme video, redigert og publisert på YouTube for bruk i videre forskning.

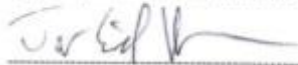
Med vennlig hilsen
Håvard Henriksen
Personvernombud på UiA: Ina Danielsen, ina.danielsen@uia.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Hva betyr anslaget for en bassist sin egen sound?», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta på innspilling og samt intervju
- at produsert musikk kan beholdes til prosjektet avsluttes, til bruk i videre forskning

Jeg samtykker til at innhentet data kan benyttes i henhold til denne samtykkeerklæringen.

 09.02.21

Underskrift prosjektdeltaker, dato.

Appendiks 5: Informasjonsskriv og samtykkeskjema – Kjetil Sandnes

Informasjonsskriv og Samtykkeskjema

Dette er en formell forespørsel om deltakelse til masteroppgaven: «Hva betyr anslaget for en bassist sin egen sound?», ved Universitetet i Agder (UIA). Formålet med denne studien er å kartlegge hva anslag kan ha å si for det «soundet» hver enkelt bassist utvikler seg og har. Du har blitt spurt om å delta fordi du har flere år med egne erfaringer rundt emnet og ut ifra det utviklet din egen særegne sound. Deltakelsen vil bestå av to korte deler. I del 1 skal deltakerne utføre hver sin innspilling av en og samme komposisjon, komponert for akkurat denne undersøkelsen. Det vil gjøres videoopptak av innspillingen for observasjon, analyse og sammenligning. Del 2 er et kort intervju som består av spørsmål basert på deltagerens erfaringer og meninger rundt emnet. Intervjuet vil vare ca. et sted mellom 5-15 minutter, avhengig av hvordan samtalen utarter seg. Det vil gjøres lydopptak av intervjuet, og dette vil transkriberes i etterkant.

Siden du kan kunne identifiseres på videoopptaket og den utøvende innspillingsdelen, samt gjennom stemmen på lydopptak av intervjuet, har du krav på følgende:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- å få rettet personopplysninger om deg
- få slettet personopplysninger om deg
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet)
- å sende klage til personvernombudet på UIA (Ina Danielsen, ina.danielsen@uia.no) eller datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.
- trekke deg fra prosjektet når som helst og uten å oppgi grunn, uten at det får noen negative konsekvenser for deg. Materialet knyttet til deg vil da bli slettet.

Behandling av personopplysninger, videoopptak, lydopptak, og intervjutranskripsjon vil bli gjort i henhold til gjeldende normer og i samarbeid med NSD (Norsk Senter For Forskningsdata: nsd@nsd.no). I praksis er det ikke flere enn meg, (Håvard Henriksen) som vil ha tilgang til intervjuene. Produsert musikk beholdes inntil prosjektet avvikles for bruk i videre forskning. Jeg behandler dine personopplysninger basert på ditt samtykke, og deltakelse i prosjektet er frivillig. Intervjuopptakene og den produserte musikken vil bli lagret på UIA's OneDrive under transkripsjonen. Prosjektet avsluttes våren 2021, og innen den tid vil alle intervjuopptak være slettet. Alle deltakeres innspilling vil bli satt sammen til en og samme video, redigert og publisert på YouTube for bruk i videre forskning.

Med vennlig hilsen
Håvard Henriksen
Personvernombud på UIA: Ina Danielsen, ina.danielsen@uia.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Hva betyr anslaget for en bassist sin egen sound?», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta på innspilling og samt intervju
- at produsert musikk kan beholdes til prosjektet avsluttes, til bruk i videre forskning

Jeg samtykker til at innhentet data kan benyttes i henhold til denne samtykkeerklæringen.

6/2-2021, Kjetil Sandnes
Underskrift prosjektdeltaker, dato.

Appendiks 6: Informasjonsskriv og samtykkeskjema – Jonny Sjo

Informasjonsskriv og Samtykkeskjema

Dette er en formell forespørsel om deltakelse til masteroppgaven: «*Hva betyr anslaget for en bassist sin egen sound?*», ved Universitetet i Agder (UiA). Formålet med denne studien er å kartlegge hva anslag kan ha å si for det «soundet» hver enkelt bassist utvikler seg og har. Du har blitt spurt om å delta fordi du har flere år med egne erfaringer rundt emnet og ut ifra det utviklet din egen særegne sound. Deltakelsen vil bestå av to korte deler. I del 1 skal deltakerne utføre hver sin innspilling av en og samme komposisjon, komponert for akkurat denne undersøkelsen. Det vil gjøres videoopptak av innspillingen for observasjon, analyse og sammenligning. Del 2 er et kort intervju som består av spørsmål basert på deltagerens erfaringer og meninger rundt emnet. Intervjuet vil vare ca. et sted mellom 5-15 minutter, avhengig av hvordan samtalen utarter seg. Det vil gjøres lydopptak av intervjuet, og dette vil transkribes i etterkant.

Siden du kan kunne identifiseres på videoopptaket og den utøvende innspillingsdelen, samt gjennom stemmen på lydopptak av intervjuet, har du krav på følgende:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- å få rettet personopplysninger om deg
- få slettet personopplysninger om deg
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet)
- å sende klage til personvernombudet på UiA (Ina Danielsen, ina.danielsen@uia.no) eller datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.
- trekke deg fra prosjektet når som helst og uten å oppgi grunn, uten at det får noen negative konsekvenser for deg. Materialet knyttet til deg vil da bli slettet.

Behandling av personopplysninger, videoopptak, lydopptak, og intervjutranskripsjon vil bli gjort i henhold til gjeldende normer og i samarbeid med NSD (Norsk Senter For Forskningsdata: nsd@nsd.no). I praksis er det ikke flere enn meg, (Håvard Henriksen) som vil ha tilgang til intervjuene. Produsert musikk beholdes inntil prosjektet avvikles for bruk i videre forskning. Jeg behandler dine personopplysninger basert på ditt samtykke, og deltakelse i prosjektet er frivillig. Intervjuopptakene og den produserte musikken vil bli lagret på UiA's OneDrive under transkripsjonen. Prosjektet avsluttes våren 2021, og innen den tid vil alle intervjuopptak være slettet. Alle deltakeres innspilling vil bli satt sammen til en og samme video, redigert og publisert på *YouTube* for bruk i videre forskning.

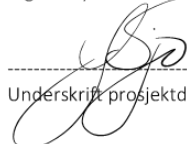
Med vennlig hilsen
Håvard Henriksen
Personvernombud på UiA: Ina Danielsen, ina.danielsen@uia.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Hva betyr anslaget for en bassist sin egen sound?*», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta på innspilling og samt intervju
- at produsert musikk kan beholdes til prosjektet avsluttes, til bruk i videre forskning

Jeg samtykker til at innhentet data kan benyttes i henhold til denne samtykkeerklæringen.

Underskrift prosjektdeltaker, dato.

Appendiks 7: Intervjuguide

Intervjuguide

Del 1:

Audiovisuell analyse - Innspilling:

Deltakerne skal gjennomføre en innspilling av en kort komposisjon. Innspillingene skal filmes, observeres, analyseres og sammenlignes.

Komposisjon: Anslag & Touch

Håvard Henriksen

♩ = 90

A-del:

Abm⁷ Ebm⁷ Abm⁷ Cm⁷

5 Abm⁷ Ebm⁷ Abm⁷ Cm⁷ Dbm⁷ Gb⁷

B-del:

9 Bmaj⁷ Bb⁷ Ebm⁷ /D Dbm⁷ Gb⁷

13 Bmaj⁷ Bb⁷ Ebm⁷ Gb⁷ Fm⁷ E

A-del:

17 Abm⁷ Ebm⁷ Abm⁷ Ebm⁷

21 Abm⁷ Ebm⁷ Abm⁷ /Db /D Ebm⁷

Del 2:

Intervju.

Deltakerne skal gjennomføre et kort oppfølgende intervju med fokus på deltakerens egne erfaringer og meninger rundt emnet.

Spørsmål:

1. Har du et bevisst forhold til anslag når du spiller?

2. Hva mener du anslag har å si for en bassist sin sound?

Appendiks 8: Melding til informantene

Hei!

Mitt navn er Håvard Henriksen og jeg går mitt andre og siste år som masterstudent i utøvende rytmisk musikk ved Universitetet i Agder med bass som hovedinstrument.

Til sommeren skal jeg levere min masteroppgave der jeg forsker på hva anslag har å si for en bassist sin egen sound.

I den forbindelse har jeg komponert en kort snutt med musikk som en håndfull bassister skal legge bass på. Hvert bass-spor skal observeres, analyseres og sammenlignes. For at dette skal bli mest mulig oversiktlig og tydelig vil innspillingene bli filmet. Etter innspillingen vil det komme et kort oppfølgende intervju med fokus på deltakerens egne erfaringer og meninger rundt emnet.

Jeg tror din ekspertise og dine erfaringer er gull verdt for dette forskningsprosjektet og det hadde vært givende å ha deg med.

Er dette noe du kunne tenke deg å være en del av?

Mvh

Håvard Henriksen